

בעניין:

עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

ע"י ב"כ עו"ד מוחמד בסאם ו/או סוהאד בשארה ו/או חסן
גיבארין ו/או סאוסן זהר ו/או אראם מחאמיד ו/או נדים שחאדה
ו/או מאיסאנה מוראני ו/או מונא חדאד
מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
רחוב יפו 94, ת.ד. 8921, חיפה 31090
טל: 04-9501610; פקס: 04-9503140

העותר

- נ ג ד -

משטרת ישראל- הממונה על חופש המידע

רח' הרצל 91, קרית הממשלה, רמלה 72130
טל' 08-9189436; פקס: 02-5898823

המשיבה

עתירה מנהלית

בית המשפט הנכבד מתבקש בזה להוציא מלפניו צו על תנאי המורה למשיבה לבוא וליתן טעם מדוע לא תמסור לעותר מידע לגבי הוראות הפתיחה באש, בהתאם לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק" או "חוק חופש המידע") כמפורט להלן:

א. עותק מכל ההוראות והנהלים העדכניים המסדירים את עניין הפתיחה באש של המשיבה ובין היתר את ההוראות הבאות:

1. כל הוראות הפתיחה באש של משטרת ישראל;
2. ההוראות וההנחיות שעל פיהם פעלו ופועלים השוטרים בהתמודדותם עם ההפגנות והאירועים שאירעו במזרח ירושלים בחודשים האחרונים;
3. ההוראות וההנחיות שעל פיהם פועלים השוטרים בהתמודדותם עם ההפגנות והאירועים בנגב;
4. ההוראות והנהלים לעניין הפתיחה באש נגד קטינים;
5. ההוראות וההנחיות לשימוש ברובה "רוגר" כאמצעי לפיזור המון.

ב. להעמיד את הוראות הפתיחה באש המנויות לעיל לעיון הציבור, לרבות על ידי פרסומן באתר האינטרנט שלה וכן לעדכן את הפרסום מיד עם עדכון ההוראות, ביטולן או מתן תוקף מחודש להן.

ואלו נימוקי העתירה:

הצדדים לעתירה:

1. העותר, עדאלה- המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל, הינו מרכז משפטי הפועל לקידום זכויות האדם בכלל והמיעוט הערבי בפרט.
2. המשיבה, משטרת ישראל הינה הגוף המרכזי הממונה על אכיפת החוק. המידע המבוקש בעתירה זו הינו ברשותה ובאחריותה.

רקע עובדתי

3. עתירה זו עניינה עיון ומסירת ההוראות והנהלים העדכניים המסדירים את הפתיחה באש ע"י אנשי המשטרה, כמפורט בסעד שלעיל. הוראות אלו תוקנו ואושרו על ידי הדרג המדיני והביטחוני על מנת להתמודד עם ההתפתחויות הביטחוניות המתחוללות במדינה ובמזרח ירושלים מאז חודש ספטמבר. על כך ניתן ללמוד מדברי ראש הממשלה בפתח ישיבת הממשלה ביום 20.09.2015 בהם נאמרו, בין היתר, הדברים הבאים:

"אבנים ובקבוקי תבערה הם נשק קטלני, הם הורגים והרגו, ולכן בימים האחרונים אנחנו שינינו את הוראות פתיחה באש לשוטרים בירושלים. כבר בסוף השבוע הם השתמשו באמצעים חדשים תחת ההוראות החדשות, ופגעו במידי האבנים ובמידי בקבוקי תבערה. היום אנחנו נאפשר הרחבה נוספת של יכולת הפעולה של שוטרים בסיכול יידי אבנים ובקבוקי תבערה [...]"(ההדגשה לא במקור).

== העתק מדברי ראש הממשלה מיום 20.9.15 מצ"ב ומסומן ע/1.

4. בהמשך לכך, פרסם משרד ראש הממשלה ביום 24.09.2015 את ההודעה להלן:

"לפני זמן קצר ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (הקבינט המדיני-בטחוני) [...] ראש הממשלה בנימין נתניהו אמר בסיום ישיבת הקבינט: "לפני זמן קצר הקבינט קיבל פה אחד שורה של החלטות במסגרת המאבק שלנו במידי האבנים, זורקי בקבוקי התבערה ויורי הזיקוקים. ראשית חידדנו את הוראות הפתיחה באש; עד לאחרונה השוטרים נהגו לפתוח באש רק כשנשקפה סכנת חיים לשוטרים עצמם, מעתה, הם יורשו לפתוח באש וידעו שיש להם זכות לפתוח באש כשהם עומדים בפני סכנת חיים לאדם כלשהו [...]" אנחנו מתכוונים לשנות את הנורמה שהתבססה כאן, שבמדינת ישראל אפשר להשליך את החפצים הקטלניים והרצחניים הללו ללא מענה וללא סיכול. זה ישתנה".

== העתק מהודעת דוברות משרד ראש הממשלה מיום 24.09.2015 מצ"ב ומסומן ע/2.

5. לאחר שינוי הוראות הפתיחה באש, וייתכן שכפועל יוצא מכך, אירעו מספר אירועים ותקריות בהן עלה החשש שאנשי המשטרה השתמשו בנשק קטלני בנסיבות שלא הצדיקו כך, דבר אשר הביא לביקורת ציבורית ודרישות מצד גורמים שונים לפתוח בחקירות פליליות נגד המעורבים.

6. בכדי להמחיש את התוצאות הטרגיות שיכולות לנבוע מקביעת הוראות קונקרטיות לפתיחה באש שאין עולות בקנה אחד עם העקרונות הכלליים הקבועים בפקודת המטה הארצי מספר 16.02.14 שעניינה השימוש בכלי ירייה על ידי אנשי המשטרה אותה כן מפרסמת המשיבה (להלן "הפקודה"), נביא להלן דוגמאות בודדות מבין רבות:

א. במקרה אחד שהתרחש ביום 9.10.15 נורתה על ידי כוחות הביטחון בתחנה המרכזית בעפולה גברת אסראא עאבד, תושבת נצרת בת 29, אחרי שעלה חשד שהיא מתכננת לפגוע בפקודי המקום. בעקבות פרסום סרטונים שתיעדו את האירוע הוכח כי לשוטרים לא נשקפה סכנה מיידית וכי ניתן היה לעצור אותה באמצעים שפגיעתם פחותה.

== ראו ידיעה תקשורתית בעניין באתר MAKO, המצ"ב והמסומנת ע/3.

ב. במקרה אחר שאירע ביום 4.10.15 נורה למוות צעיר ערבי ממזרח ירושלים בשם פאדי עלון אחרי שנחשד שהוא מאיים לפגוע בסכין עוברי אורח. הירי לעבר הצעיר בוצע בעקבות קריאות של העוברים ושבים לשוטרים לירות בו ולהורגו, זאת מבלי שנשקפה סכנת חיים מיידית וממשית המצדיקה את הפתיחה באש כנגדו.

== סרטון ווידאו המתעד את האירוע זמין בקישור:

<https://www.youtube.com/watch?v=wETAMJqc5nA>

ג. מקרה נוסף אירע ביום 14.10.15 בו נורה למוות צעיר ערבי ממזרח ירושלים בשם אחמד אבו שעבאן אחרי שנחשד כי דקר אשה בתחנה המרכזית בירושלים. הירי לעבר המנוח שוב בוצע מבלי שנשקפה סכנת חיים מיידית וממשית המצדיקה את הפתיחה באש כנגדו.

== סרטון ווידאו המתעד את האירוע זמין בקישור:

<https://www.youtube.com/watch?v=w-a8gio2W5M>

7. יצוין, כי ביום 13.10.15 פנה העותר ליועמ"ש בבקשה לפתוח בחקירה מיידית במקרי פציעת והרג תושבים כתוצאה מירי אנשי המשטרה. בתגובתו מיום 26.10.15 הדגיש היועמ"ש "כי יש לעשות כל הניתן על מנת למנוע פגיעה בחיי אדם, וכך ראוי ומצופה שיפעלו אנשי המשטרה וגורמי הביטחון האחרים. לצד זאת, יש להקפיד כי הפעולה הננקטת למניעת פגיעה בחיי אדם לא תוביל בעצמה לפגיעה בשלמות הגוף ובחיים, מעבר לנדרש בנסיבות העניין. מכך עולה כמובן, ששימוש בירי לאחר שכבר נמנעה הסכנה לשלמות הגוף או לחיי אדם, יהווה חריגה מהוראות הדין. דהיינו, עניין לנו בסוגייה משפטית ממדרגה ראשונה אשר קשורה היא באופן הדוק לעקרון שלטון החוק.

== העתק מפניית העותר ליועמ"ש מתאריך 13.10.15 מצורפת לעתירה ומסומנת כנספח ע/4.

== העתק מתשובת היועמ"ש מתאריך 26.10.15 מצורפת לעתירה ומסומנת כנספח ע/5.

פניית העותר:

8. ביום 7.10.15 פנה העותר לממונה על חופש המידע בבקשה לקבל את כל ההוראות והנהלים העדכניים המסדירים את הפתיחה באש על ידי שוטרי משטרת ישראל באירועים המתרחשים במזרח ירושלים ובנגב, וכן את ההוראות הנוגעות לביטול האבחנה בין קטינים לבגירים והתרת שימוש בירי צלפים מסוג "רוג'ר" (להלן: "הבקשה").

== העתק פניית העותר מיום 7.10.15 מצ"ב ומסומן ע/6.

9. ביום 25.10.15 התקבלה אצל העותר תשובתו של פקד עו"ד יניב המי, הנושאת תאריך 15.10.15, בשם הממונה על חופש המידע בה הוא מודיע כי המשיבה איננה יכולה להיענות לבקשתנו מהנימוקים הבאים:

"הוראות הפתיחה באש של משטרת ישראל הינן הוראות מבצעיות, שלא ניתן לפרסמן מחשש לחשיפת שיטות העבודה של משטרת ישראל ומהחשש לסיכון חיי אדם. לעניין זה, ראה סעיף 9(א)(1) לחוק חופש המידע, הקובע כי רשות ציבורית לא תמסור מידע שבגילוי יש חשש לפגיעה בביטחון המדינה, ביטחון הציבור או שלומו של אדם, וכן סעיף 9(ב)(1) לחוק, הקובע כי רשות ציבורית אינה חייבת למסור מידע שבגילוי עלול לשבש את תפקודה התקין [...]".

== העתק תשובת המשיבה מיום 15.10.15 מצ"ב ומסומן ע/7.

התייחסות העותרים לתגובת המשיבים והחשיבות במסירת המידע נשוא העתירה

10. יודגש כבר עתה, כי המשטרה מפרסמת ברבים את פקודת המטה הארצי מספר 16.02.14 שעניינה השימוש בכלי ירייה על ידי אנשי המשטרה (להלן "הפקודה"). יחד עם זאת, פקודה זו איננה מוציאה את המשיבה ידי חובתה. הפקודה אמנם משרטטת את גבולות המותר והאסור של השימוש בירי על-ידי אנשי המשטרה, אלא שהיא עושה זאת באופן כוללני למדי ומבלי לפרט בצורה מספקת את התנאים "העובדתיים" המתירים פתיחה באש. הפקודה אינה מתמודדת אד-הוק עם אירועים ונסיבות קונקרטיים, ואין היא מגדירה או מתיימרת להגדיר בצורה מפורשת וממשית את העקרונות עליה היא מבוססת. כמו כן, הגם שהפקודה מפרטת את הסייגים והתנאים לפתיחה באש לצורך ביצוע מעצר, פיזור המון ומניעת סכנה מיידית לחיי אדם, אלא שהיא עושה זאת באופן כוללני למדי ללא קביעת אמות מידה ברורות לפתיחה באש. במצבים בהם מבקשת המשיבה, כמוסד המרכזי האמון על אכיפת החוק והסדר הציבורי, להשתמש בכוח ולפתוח באש נגד מי מאזרחי או תושבי המדינה, עליה לעשות זאת לפי כללים פומביים, כתובים וברורים והנתונים לביקורת ציבורית ושיפוטית.

== פקודת המטה הארצי בעניין השימוש בכלי ירייה מצ"ב ומסומנת ע/8.

11. בנוסף לכך, בהתאם להחלטות של הקבינט המדיני שהובאו לעיל, קיימות הוראות פתיחה באש ספציפיות לאזורים מסוימים, כך שעל כל פנים אין בפקודה כדי לספק מידע כלשהו לכלל הציבור אשר זכויותיו הבסיסיות, כאמור, עלולות להיפגע אם וכאשר תסטנה ההוראות הספציפיות מהפקודה. בנסיבות אלה, חשיבות מסירת המידע מקבלת משנה תוקף לאור קיומן של הוראות פתיחה באש שהן שונות עבור אזורים גיאוגרפיים שונים וזאת כפי שעולה מהחלטות הקבינט שהובאו לעיל. חוסר האחידות בהחלטת ההוראות על אזורים גיאוגרפיים משמיט את הבסיס מטענת המשיבים לפיה ניתן להסתפק בפקודה הנ"ל ובשל כך בלבד מחייבת מסירת המידע הרלוונטי לציבור על מנת שיוכל לשמור על חייו או שלמות גופו והעברת הארועים לחקירות מיידיות במקרה של סטייה מהוראות. לאור התרבות המקרים בהם קיים חשש לפתיחה באש שלא על פי ההוראות ואשר מקבל הסעד המבוקש ע"י העותרים חשיבות רבה עוד יותר.

12. כדי להמחיש את אופייה הכללי למדי של הפקודה, טול למשל את סעיף 1(ב) בה הקובע כי "השימוש בכלי ירייה נועד לסייע לשוטר בביצוע מעצר ובהגנה על החיים ועל שלמות הגוף מפני סכנה מיידית הכל בכפוף להוראות ולסייגים בפקודה זו". סעיף זה לא מגדיר מהי "סכנה מיידית". עם זאת, כפי שמצוין בהודעת משרד ראש הממשלה (נספח 2) ההוראות החדשות הרחיבו את קשת המקרים הנופלים בהגדרת "סכנה מיידית" כך שהיא תחול על מקרים בהם מתקיימת סכנה מיידית **לאדם כלשהו** ולא רק לשוטר הממלא את תפקידו. מתן פרשנות חדשה ומרחיבה ל-"סכנה מיידית" בהוראות הקונקרטיות החדשות מוכיח כי אין די בפרסום הפקודה הכללית שבה ההגדרה של "סכנה מיידית" היא עמומה למדי.

13. על כל פנים, וכמתואר בהמשך, מקום שלצד הפקודה נקבעו הוראות נוספות שתחולתן משתנה ממקום למקום ומזמן לזמן והמתעדכנות מעת לעת, הרי שחובה על המשיבה לפרסם אותן לעיון הציבור. פרסום ההנחיות הקונקרטיות לפתיחה באש ימנע קביעת תנאים שרירותיים ו/או מפלים ויבטיח כי עקרונות אלה יעלו בקנה אחד עם ההוראות הכלליות המעוגנים בפקודה ובחוק העונשין.

14. כפי שהצבענו לעיל, לאחרונה רבו המקרים בהם לא רק שאזרחים או תושבים נפגעו בגופם עקב פתיחה באש נגדם, ואף מבלי להוות סכנה מיידית, אלא שחלק רב מהם אף נהרג. המקרים שכבר התרחשו מחייבים לבדם בחינה וככל שיש צורך גם העברת ביקורת שיפוטית עליהם. מכך נגזרת זכותו של הפרט לדעת את הנורמות העשויות להשפיע על מהלך חייו. הביקורת והפיקוח על ההוראות הפתיחה באש נדרש הוא ביתר שאת ב-"רגעי האמת" בהם ניתנות לשוטרים הנחיות מבצעיות קונקרטיות לפתיחה באש כדי להתמודד עם אירועים קונקרטיים כדוגמת האירועים שהתחוללו במדינה בחודשים האחרונים.

15. נוסף, כי מסירת המידע המבוקש מקבל משנה תוקף לאור המלצות דו"ח "ועדת החקירה הממלכתית לבירור ההתנגשויות בין כוחות הביטחון לבין אזרחים ישראלים באוקטובר 2000", בראשותו של שופט בית המשפט העליון בדימוס, תאודור אור (להלן: "ועדת אור"). לאור התוצאות הטרגיות של האירועים והריגתם של 13 צעירים ערבים דו"ח זה התמקד בעיקר בנושא הוראות הפתיחה באש והשימוש בירי צלפים שנעשו בניגוד לחוק וללא סמכות מפורשת.

16. אחת הסוגיות החשובות ביותר שבחנה וועדת אור הייתה סוגיית השימוש בגלילוני גומי על ידי המשטרה כדי לפזר את ההמון וביתר שאת את שאלת קביעת הנהלים לשימוש בכדורים אלה. לאור חשיבות הדברים, נביא להלן קטעים מהן:

"אחת השאלות שהעסיקו את הוועדה היתה, אם לפני ההחלטה לעשות שימוש בכדורי גומי נעשו במשטרה בדיקות וניסויים כנדרש. במילים אחרות, השאלה היא מה מידת הידע שהיה בדבר הסיכון שבירי כדורי גומי לעבר גופו של אדם, עובר לתחילת השימוש בתחמושת זו, ועל יסוד אלו נתונים וידע נקבעו ההנחיות במשטרה לעניין זה. פנינו בנושא זה בשאלות המתאימות אל המשטרה. על פי האמור במכתב שהומצא על ידי המשטרה לוועדה^[5], לא ידוע במשטרה ממתני החל השימוש בגלילוני גומי; לא ידוע כיצד ועל ידי מי הוחלט לראשונה על השימוש בהם; ואף כי יתכן שהתקיימו בדיקות לגלילוני גומי בטרם הכנסתם לשימוש במשטרת ישראל, אין למשטרה תיעוד או ידע אם אמנם התקיימו בדיקות כאלה. שאלנו גם לגבי זהות האחראי לניסוח ההנחיה 18/90 המתייחסת לשימוש בגלילוני גומי, ונענינו שלא ידוע מי כתב אותה [...]. המצב המתואר, על פיו אין

אפשרות לברר את העובדות האמורות, בוודאי אינו מניח את הדעת. ניתן היה לצפות ששימוש בתחמושת קטלנית יעשה לאחר בדיקה, בחינה וניסויים, אשר יצדיקו את השימוש בה וגם יהוו בסיס להנחיות בדבר השימוש בה, וכי יימצא על כך תיעוד במשטרה [...] בטרם נידרש לפרטים, נוכל לקבוע כבר עתה, כי הן בטרם הוכנס האמצעי לשימוש והן במהלך התקופה, בה נעשה בו שימוש, לא נערכו בדיקות הולמות של תוצאות השימוש בו. הדברים נכונים במיוחד באשר לטווח בו האמצעי עלול להיות קטלני. בבדיקת נושא זה התברר לוועדה, כי ערכם של הניסויים ששימשו לקביעת טווח קריטי זה היה, בלשון המעטה, מפוקפק."

== ראו: דו"ח וועדת החקירה הממלכתית לברור ההתנגשויות בין כוחות הביטחון לבין אזרחים ישראלים באוקטובר 2000, ירושלים 2003, פסקאות 12-13, שער רביעי, פרק א'.

17. הנה כי כן, דו"ח וועדת אור קובע בצורה נחרצת כי על אף קיומם של נהלים המסדירים את עניין השימוש בירי גומי כאמצעי לפיזור המון, אלא שנהלים אלה גובשו ע"י המשטרה באופן לא תקין וללא עריכת בדיקות הולמות כיאה לנהלים החורצים גורלות. בדומה לכך, עצם קיומם של נהלים המסדירים את עניין הפתיחה באש, אינו ערובה לכך שנהלים אלה עומדים במבחן החוקיות. כל עוד נהלים אלה חסויים מעיני הציבור אין אפשרות לביקורת ציבורית ושיפוטית עליהם. בנסיבות אלו, איש לא יוכל לדעת אם נהלים אלה הם חוקיים אם לאו ואיש לא יוכל לתבוע מהמשיבה לתת את הדין בגין הפרת החוק, לצערנו, אלא רק לאחר מעשה כפי שקרה באירועי אוקטובר, בהם כאמור התברר בדיעבד כי הנהלים לא גובשו כהלכה. המלצות ועדת אור מלמדות עוד, כי גם במקרים בהם חלק מההנחיות להפעלת כוח לפיזור המון הן הנחיות שמתיישבות עם החוק, אלא שבמקרים מסוימים יישומם בפועל מביא לתוצאות לא חוקיות.

פרסום נהלים "מבצעיים" אינו דבר חריג

18. יצוין, כי אין זו הפעם הראשונה בה מתבקשת המשטרה לפרסם נהלים שאופיים דומה לאלה המבוקשים בעתירה דנן. וכך במסגרת פעילותה המשפטית של האגודה לזכויות האזרח לחשיפת הנהלים הפנימיים שעל פיהם פועלת המשטרה ושיש להם השלכה על זכויותיהם של האזרחים הבאים עמה במגע, פורסמו מספר רב של נהלים והוראות המסדירים את עבודתה של המשיבה. יודגש כי חלק מנהלים אלה הם בעלי אופי "מבצעיים" מובהק המנחים את אנשי המשטרה באילו תנאים ותחת איזה נסיבות יש להפעיל את סמכויות האכיפה שלהם על צורותיה השונות. מקל וחומר שיש לפרסם ולחשוף את ההוראות נשוא עתירה זו.

הטבלה להלן מרכזת רשימה חלקית של הנהלים שפורסמו על ידי המשיבה ושהעתיקים מהם מצורפים כנספחים לעתירה זו.

שם הנוהל	מס' הנוהל	סוג הנוהל	מצורף כנספח
הפעלת רובה ספוג 40 מ"מ		הוראה מקצועית	9
שימוש בכדור ספוג 40 מ"מ בהפרות סדר	נספח לנוהל 90.221.057	מבצעי	10

11	מבצעי	30.221.057	הפעלת אמצעים להשלטת סדר ציבורי
12	מבצעי	90.221.012	הטיפול המשטרתי בהפרות סדר והפגנות
13	מבצעי	90.221.111.001	השימוש ברעלות באירועי הפרות סדר
14		90.221.111.03	נוהל אב- הפעלת אמצעים לפיזור הפגנות
15	מבצעי	90.221.111.08	הפעלת ושימוש בנוזל בואש
16		02.220.200	הפעלת תכשיר פלפל
17	פקודת קבע		נוהל השימוש בכוח ללא הכרח
18		90.221.103.003	נוהל הפעלת מכשיר שליטה חשמלי טייזר
19		90.222.106	הוראות שימוש בכלי ירייה בגופים מאובטחים
20		90.029.284	הנחיית היחידה לאבטחת מתחמים במזרח ירושלים
21	מבצעי	03.04.015	נוהל ליווי מד"א בשכונות הערביות ובמזרח ירושלים
22		90.221.034	הטיפול המשולב בתופעת השוהים הבלתי חוקיים

מקור: אתר האינטרנט של האגודה לזכויות האזרח: <http://www.acri.org.il/pdf/police-procedures.pdf>

19. אם נהלי ההפעלה והשימוש ברובה ספוג 40 מ"מ חשופים לעיני הציבור (נהלים שקובעים למשל מהו המרחק המינימלי שממנו אפשר להשתמש בנשק זה), הרי שלעותר לא ברור למשל מדוע יש מניעה לפרסם את הוראות ההפעלה והשימוש ברובה "רוגר" או בירי חי, כמבוקש לעיל.

20. נהלים אחרים פורסמו לאחר עבודה ממושכת של הסניגוריה הציבורית, בגיבוי היחידה הממשלתית לחופש המידע. עבודה זו הביאה לפרסום 93 נהלים המסדירים את עבודת חטיבת החקירות של המשב"ה. בין יתר הנהלים שפורסמו נציין את נהלי עריכת מסדרי זיהוי; נוהל נטילת אמצעי זיהוי למטרת זיהוי אדם ולשם הוכחת עבירה; נוהל אבטחת מידע צבאי מסווג בתיקי חקירה; נוהל השימוש באמצעי תקשורת לפענוח עבירות וגילוי עבריינים. העובדה כי חלק מהנהלים הנ"ל נוגע למידע מסווג, גילויי עבריינים ופענוח עבירות, מחייב מקל וחומר חשיפתו של המידע המבוקש בעתירה ואשר עשוי למנוע פגיעה בגוף ובחיים.

== רשימת כל הנהלים שפורסמו כפי שמופיעה באתר הסניגוריה הציבורית מצ"ב ומסומנת כנספח 23/ע.

21. יוצא אפוא, כי לא זו בלבד שפרסום נהלים "מבצעיים" הינו עניין שבשגרה, גם אם לאחר מאמצים משפטיים, אלא שטענת המשיבה כי חשיפת ההוראות טומנת פגיעה פוטנציאלית בביטחון המדינה והציבור ובתפקודה התקין, הינה משוללת כל יסוד משפטי ועובדתי.

הטיעון המשפטי

22. הנחת היסוד היא החובה של הרשות למסור את המידע. במידה ורשות החליטה שלא למסור את המידע, עליה לעבור את דרישת התכלית הראויה שבסעיפים 8 ו-9 לחוק. ובשלב השלישי עליה לעבור את דרישת המידתיות המשתקפת בסעיפים 10 ו-11 לחוק. הנטל להוכיח התקיימותה של עילת חיסיון מוטל על הרשות (ראו: ע"מ 6013/04 משרד התחבורה נ' חברת התדשות, פסקה 31 (פורסם בנבו, 2.1.06); ע"מ 7024/03 גבע נ' יעל גרמן, פסקה 17 (פורסם בנבו, 6.09.06)).
23. העותר יטען כי החלטת המשיבה שלא למסור את המידע המבוקש פוגעת בזכות לחופש מידע, שבהקשר של המידע הספציפי שבענייננו, תפגע גם בזכות לחיים ולשלמות הגוף. הסירוב המוחלט של המשיבה איננו לתכלית ראויה ואיננו מידתי.

הפגיעה בזכות לחופש מידע:

24. אין חולק כי הסירוב למסור את המידע מהווה פגיעה טוטאלית בזכות לחופש המידע שקיבלה מעמד חוקתי ועוגנה בהוראות חוק חופש המידע, הקובע בסעיף 1 כי "לכל אזרח ישראלי או תושב הזכות לקבל מידע מרשות ציבורית בהתאם להוראות חוק זה". הנחת היסוד כאמור, הינה כי המידע הנמצא בידי הרשות, צריך להיות נגיש לכלל הציבור. חקיקתו של החוק חיזקה את מעמדה של הזכות לקבלת מידע בכך שהיא הטילה את החובה הפוזיטיבית על הרשויות לספק את המידע לציבור (ע"מ 1171/00 סיגל דוידוב - מוטולה נ' מדינת ישראל - משרד האוצר עמ' 7 (פורסם בנבו, 31.5.01)).
25. כמו כן, לזכות לחופש מידע חשיבות מירבית לאור הקשר שלה עם חופש הביטוי המבטאת אף היא את ההשקפה לפיה הרשות הינה נאמן לציבור ואת חשיבות הביקורת הציבורית על דרכי פעילותה (ע"א 9185/03 אסתר טננבוים נ' הוצאת עיתון הארץ בע"מ, פ"ד נח(1) 359, 365-366 (2003); ע"מ 2398/08 מדינת ישראל - משרד המשפטים נ' אליצור סגל, עמ' 9-10 (פורסם בנבו, 19.6.2011)).
26. סעיף 6(א) לחוק קובע כי "רשות ציבורית תעמיד לעיון הציבור את ההנחיות המנהליות הכתובות שעל פיהן היא פועלת ושיש להן נגיעה או חשיבות לציבור". חובה זו לפרסם נגזרת היא גם מכללי המינהל התקין ונשענת היא על "זכותו של הפרט לדעת את הנורמות העשויות להשפיע על מהלך חייו" וכן על תקינותו של השלטון (בג"ץ 1477/96 נמרודטקס בע"מ נ' משרד התעשייה והמסחר, פ"ד נג(5) 193, 199 (1998), (ראו גם: ע"מ 398/07 התנועה לחופש המידע נ' רשות המסים (לא פורסם, ניתן ביום 23.9.08)).
27. בעניין נמרודטקס לעיל נקבע אם כן כי לכל אדם יש את הזכות לדעת את הנורמות העשויות להשפיע על מהלך חייו. מקל וחומר, כשעסקין בהוראות פתיחה באש, אנו למדים כי לכל אדם, לרבות עבריינים, פושעים, מפגינים, מתפרעים ו-מפרי סדר ציבורי, יש את הזכות לדעת מהם אותם כללים ונהלים המסמיכים את כוחות המשטרה להשתמש בכוח קטלני נגדם. שכן, מידת אשמתו וחומרת מעשיו של הפרט אינם מצדיקים שימוש בכוח בלתי-מידתי נגדו.
28. בעניין לוזון שבו נדונה, בין היתר, סוגיית פרסום המשטרה להנחיות הפנימיות המדריכות אותה במילוי תפקידה במסגרת מתן רישיונות לפי חוק כלי היריה, התש"ט-1949 קבע בית המשפט העליון כי הגם שמדובר בהנחיות פנימיות שאין חובה לפרסמן ברשומות, אלא שמהותן של ההנחיות והשפעתן הפוטנציאלית על זכויות הפרט מטילות עליה את החובה להביא אותן לידיעת האזרחים באמצעים שונים (ע"מ 9187/07 אורי לוזון נ' משרד הפנים (פורסם בנבו, 27.7.08)).

29. אם כן, בהתאם לחוק ולהלכה הפסוקה, קיימים ארבעה טעמים עיקריים מדוע לציבור קיימת זכות לקבלת ההנחיות נשוא עתירה זו:

- א. עניינו של הציבור בהנחיות אלה;
- ב. זכותו של הפרט לדעת את הנורמות העשויות להשפיע על מהלך חייו;
- ג. מניעת שרירותיות והפליה בגיבוש ההנחיות;
- ד. חשיפת ההנחיות לביקורת ציבורית ושיפוטית.

פגיעה בזכות לשלמות הגוף ולחיים

30. אי מסירת המידע המבוקש יש בו בכדי לפגוע בזכות לחיים ולשלמות הגוף. עניין לנו בהנחיות לשימוש המשטרה בירי חי אשר, לכל הפחות, יביא לפגיעה בגופו של האדם ובמקרים יותר מצערים יכול להיות קטלני. עסקינן בהוראות שמשליכות על הזכות לחיים ולשלמות הגוף של כלל האוכלוסייה באופן הברור והישיר ביותר ולא בהנחיות בעלות אופי טכני. חשיפת ההוראות וההנחיות הקובעות אימתי ובכפוף לאיזו תנאים תפתח המשטרה באש לעבר אזרחים או תושבים איננה בגדר אינטרס גרידא, אלא מדובר בזכות של ממש הנגזרת ממעמדה החוקתי של הזכות לחיים ולשלמות גוף.
31. הזכות לחיים ולשלמות הגוף מעוגנת בסעיף 4 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו הקובע כי "כל אדם זכאי להגנה על חייו, על גופו ועל כבודו" ולמעשה הן מהוות את הערובה למימוש זכויות היסוד האחרות כאמור בסעיף 1 לחוק היסוד הקובע כי "זכויות היסוד של האדם בישראל מושתתות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו...". יתירה מכך, כשעל כפות המאזניים מונחת הזכות לחיים ולשלמות גוף אין יוצאת המדינה ידי חובתה על ידי הכרה בהן גרידא, אלא היא חייבת לפעול באופן פוזיטיבי ולהגן עליהן.

הסירוב למסור את המידע המבוקש אינו לתכלית ראויה

32. העותר יטען, כי אי מסירת המידע בענייננו הננו לתכלית בלתי-ראויה. מלבד הפגיעה בחופש המידע ובזכות לחיים ולשלמות הגוף, קיימת בענייננו גם פגיעה ברורה בשלטון החוק בשני אספקטים. א. הסירוב למסור את המידע, כפי שיפורט ביתר הרחבה בהמשך, אינו מקיים אחר הוראות החוק והחובה למסור את המידע; ב. כפי שעולה מהדוגמאות שהובאו לעיל, אנשים קיפחו את חייהם ע"י כוחות הבטחון ללא שיתאפשר למשפחותיהם ולכלל הציבור לדעת מדוע הירי וההרג במקרים אלה היה מוצדק. כאמור, אי פרסום ההנחיות מונע מהציבור לדעת ולבחון את המקרים, מונע בדיקה של הפרות החוק, ומונע אפשרות של דרישה לפתוח בחקירה ונטילת אחריות היכן שהיו הפרות. הלכה פסוקה שהחלטה של רשות הפוגעת בזכויות חוקתיות היא לא לתכלית ראויה (ראו: בג"ץ 16615/05 המועצה האזורית חוף עזה נ' כנסת ישראל, פ"ד נט(2) 481, 561-562 (2005)).
33. כמו כן, אותם חריגים הקבועים בסעיפים 9(א) וכן סעיף 9(ב) לחוק חופש המידע ועליהם מסתמכת המשיבה בתושבה (ראו ברקע העובדתי לעיל), אינם מתקיימים. לעניין זה יש לבחון כל פרט מידע באופן פרטני, דווקני, וענייני בכדי לבדוק אם אכן קיימים טעמים בטחוניים או אחרים הכרחיים המצדיקים אי מסירתו, ו"לא ניתן להסתפק בהערכה כוללנית וגורפת של הסיכון לביטחון הציבור" (בג"ץ 258/07 גלאון נ' ועדת הבדיקה הממשלתית לבדיקת אירועי המערכה בלבנון, פס' 8 לחוות דעתה של כב' השופטת ביניש (פורסם בנבו, 6.2.2007)).

34. המשיבה לא עמדה בנטל ההוכחה לגבי התקיימותם של הסייגים האמורים. ודי בכך בכדי לקבל את העתירה. העילות עליהן הסתמכה המשיבה בדחייתה לבקשה אינן מנומקות דיין ולא ניתן ללמוד מהן את ההשלכות על ביטחון המדינה ושלומו הציבור או אף את הפגיעה הפוטנציאלית בתפקודה התקין. טענות המשיבה לעניין זה הועלו באופן כללי וסתמי, כאשר לא ברור מהי הסכנה הפוטנציאלית מחשיפת ההוראות הקונקרטיות המנחות את אנשי המשטרה. פסיקת בית המשפט עמדה על החובה המוטלת על הרשות המנהלית לנמק את סירובה למסור את המידע המבוקש במסגרת בקשות לפי חוק חופש המידע (עע"מ 9135/03 המועצה להשכלה גבוהה נ' הוצאת עיתון הארץ, פ"ד ס(4) 217, 250 (2006)).

35. למעלה מן הצורך, נתייחס להלן באופן פרטני לשני הסייגים הנ"ל ונטען כי שתי התכליות של פגיעה בביטחון המדינה ושיבוש תפקודה התקין של הרשות אינן מתקיימות לפי מבחני הפסיקה.

החריג הראשון - סעיף 9(א)(1) לחוק:

36. סעיף 9(א)(1) לחוק מורה כי "רשות ציבורית לא תמסור מידע אשר בגילוי יש חשש לפגיעה בביטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה, בביטחון הציבור או בביטחונו או בשלומו של אדם". המבחן לקביעת קיומה של תכלית לגיטימית וראויה היכולה להצדיק הגבלה על קיומה של הזכות לחופש המידע הנו הפגיעה באופן ממש וקשה ובהסתברות של "וודאות קרובה". דהיינו, גם אם נצא מתוך נקודת הנחה כי פרסום ההוראות עלול במידה מה לסכן את ביטחון המדינה או את שלום הציבור, הרי אין בכך כדי להצדיק את הסירוב למסירת המידע אלא אם עסקינן באותם מקרים חריגים בהם מסירת אותו מידע עלולה לפגוע באופן ממש וקשה ובהסתברות של "וודאות קרובה" באותם אינטרסים עליהם מבקש החוק להגן. מבחן זה נקבע בעניין תנועת נאמני הר הבית כמבחן הראוי לאיזון בין הזכות לחופש מידע לבין שיקולי חוץ וביטחון ויפים הם לענייננו (ראו: בג"ץ 3989/11 תנועת נאמני הר הבית בארץ ישראל נ' ועדת הכנסת לביקורת המדינה, פסקה 15 לפסק הדין (פורסם בנבו, 27.12.2012); ראו לעניין זה גם: עע"מ 6013/04 משרד התחבורה נ' חברת החדשות, פסקה 22 (פורסם בנבו, 2.1.06)). וכן ראו מאמרו של פרופ' אהרון ברק במאמרו "חופש המידע ובית המשפט" באומרו: "טול לדוגמא, מידע שהרשות הציבורית מבקשת למנוע מסירתו משום שקיים חשש לפגיעה בביטחון המדינה. החשש בו מדובר צריך להיות קשה, רציני וחמור והסתברות התרחשותו צריכה להיות קרובה לוודאי." (א' ברק "חופש המידע ובית המשפט" קריית המשפט ג' 95, 103 (תשס"ג); ראו גם: ז' סגל, הזכות לדעת באור חוק חופש המידע (הוצאת לשכת עורכי הדין, 2000)).

37. חריג זה אינו מתקיים בענייננו שכן בפרסום הוראות הפתיחה באש וההנחיות שעל פיהן פועלת המשטרה במצבים המצדיקים לכאורה פתיחה באש נגד אזרחים, אין כלל פגיעה בביטחון המדינה או ביטחון הציבור. נהפוך הוא, חשיפת הוראות הפתיחה באש לעיני הציבור תשרת את התכלית לשמה נקבעו עקרונות אלה, הלא היא "הגנה על החיים ועל שלמות הגוף מפני סכנה מיידית" ותביא לריסון בכוח הקטלני במקרים בהם אין נחיצות לכך. שכן, במקרה כזה הביקורת הציבורית על הוראות הפתיחה באש, הן ברמה התיאורטית והן ברמת יישומן של הוראות אלה ביומיום, תמנע חריגה וסטייה מהעקרונות המעוגנים בפקודה בכללית.

38. חריג זה גם לא יכול להתקיים נוכח פרסומן של כלל ההנחיות אשר הובאו לעיל וצורפו לעתירה זו והכוללות הנחיות מבצעיות. כך למשל מפורסמות הנחיות הפעלת רובה ספוג 40 מ"מ, הפעלת

אמצעים להשלטת סדר ציבורי, השימוש ברעלות באירועי הפרות סדר, הפעלת ושימוש בנוזל בואש, הפעלת תכשיר לפלפ ונוהל הפעלת מכשיר טייזר. חלק מנהלים אלה מסווגים כמבצעים ואפשר לטעון לגביהם חיסיון מטעמים של בטחון ושלום הציבור ושיבוש תפקודה התקין של המשטרה, כאמור. המסקנה החד משמעית בנסיבות אלה היא כי אם תכלית הפגיעה בביטחון המדינה ושלום הציבור ושיבוש תפקודה התקין של המשטרה לא התקיימה בכלל לגבי נהלים אלה, אזי מקל וחומר היא לא אמורה להתקיים לגבי הנהלים דנן.

39. בנוסף, סירוב המשיבה לפרסם את ההנחיות הקונקרטיות לפתיחה באש מעלה את החשש כי הנחיות אלו אינן עולות בקנה אחד עם העקרונות שהותוו בתפקודה הכללית. לפרסום הפקודה הכללית אין כל משמעות מעשית שעה שלשוטרים הממלאים את תפקידם בשטח ניתנות הנחיות אחרות שייתכן והן סוטות מהפקודה הכללית.

החריג השני - סעיף 9(ב)(1) לחוק

40. סעיף 9(ב)(1) לחוק המאפשר אי חשיפת המידע למען השמירה על תפקודה התקין של המשיבה איננו מתקיים אף הוא. המשיבה לא הצביעה על פגיעה קונקרטית בתפקודה שעלולה להיגרם כתוצאה מפרסום ההוראות ובכל לא הרימה את הנטל המוטל עליה להראות מהו אותו תפקוד שנפגע לטענתה. אי עמידה בנטל זה מרוקן מתוכן את תכלית חוק חופש המידע. עמד על כך בית המשפט בעניין **האגודה לזכויות האזרח נגד משרד הפנים** באומרו:

"הפסיקה חזרה וקבעה כי יש לפרש בצמצום את החריג הנוגע לפגיעה בתפקוד הרשות וגם כאן מוטל על הרשות נטל כבד ביותר להראות מהי אותה פגיעה קונקרטית בתפקודה ואם אכן יש כזו, האם הפגיעה ברשות עולה על הצורך בפרסום, והעיקר – מהו הנזק העלול להיגרם לאוכלוסיית הנזקקים לשירות הרלבנטי ולזכויות הנובעות מכך. פרשנות רחבה לחריג זה עשויה לסכל את תכלית חוק חופש המידע".

עת"מ 530/07 האגודה לזכויות האזרח נ' משרד הפנים (פורסם בנבו, 5.12.07)

41. בדומה לסייג הקבוע בסעיף 9(א)(1), גם תחולתו של הסייג בסעיף 9(ב)(1) מוגבלת אך ורק למקרים בהם חשיפת המידע המבוקש עלולה להביא לפגיעה חמורה וממשית ובהסתברות של **"וודאות קרובה"** בתפקודה התקין של הרשות. בעניין **חברת החדשות** ולאחר שכבוד השופט ריבלין הדגיש את החשש משימוש שרירותי בחריג זה, קבע כי "אכן, קיים אינטרס ציבורי חשוב בשמירה על תקינות פעולתה של הרשות הציבורית, אולם רק מקום בו קיימת ודאות קרובה לפגיעה באינטרס זה – תקום עילה מספקת להגבלת חופש המידע, כמרכיב של חופש הביטוי." (עע"ם 6013/04 מדינת ישראל – משרד התחבורה נ' חברת החדשות הישראלית בע"מ, פ"ד ס(4) 60, 84-85 (2006)).

42. העותר ידגיש שוב כי אין זו הפעם הראשונה בה דנים בתי המשפט בעתירות לחשיפת נהלים מבצעיים של המשיבה ונהלים בעלי אופי דומה לאלה נשוא העתירה דנן פורסמו ברבים גם בעבר. ההנחיות שפורטו לעיל ואשר העתק מהם צורף כאן, כוללים הנחיות הפעלת רובה ספוג 40 מ"מ, הפעלת אמצעים להשלטת סדר ציבורי, השימוש ברעלות באירועי הפרות סדר, הפעלת ושימוש בנוזל בואש, הפעלת תכשיר לפלפ ונוהל הפעלת מכשיר טייזר. חלק מנהלים אלה מסווגים כמבצעים ואפשר לטעון לגביהם חיסיון מטעמים של בטחון ושלום הציבור ושיבוש תפקודה התקין של המשטרה, כאמור.

המסקנה החד משמעית בנסיבות אלה היא כי אם תכלית הפגיעה בביטחון המדינה ושלום הציבור ושיבוש תפקודה התקין של המשטרה לא התקיימה בכלל לגבי נהלים אלה, אזי מקל וחומר היא לא אמורה להתקיים לגבי הנהלים דנן.

הסירוב למסור את המידע איננו מידתי

43. סירוב המשיבה למסור את המידע אינו עומד במבחני המידתיות, כולל אלה הקבועים בסעיף 10 ו-11 לחוק והנגזרים מפסקת ההגבלה שבחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

44. **העדר קשר רצינאלי:** במסירת המידע המבוקש אין כל פגיעה, כמפורט לעיל, באינטרס ביטחוני. העותרים לא ביקשו לקבל מידע אודות הפעילות המבצעית היומיומית של המשיבה והן לא ביקשו מידע אודות תוכניות המשטרה או חלוקת תפקידים בה באשר לביצוע הוראות הפתיחה באש נשוא העתירה. העותר גם לא ביקש מידע אודות יישום הוראות החוק בכל רגע נתון. המידע המבוקש נטול כל מידע אודות סוג פעילות מבצעית כלשהי, העיתוי שלה והמקום שלה.

45. עצם העובדה כי המשיבה מפרסמת ברבים נהלים "מבצעיים" אחרים שאופיים דומה לנהלים המבוקשים, כדוגמת נוהל ההפעלה והשימוש ברובה וכדורי ספוג המצורף לעתירה זו, שומט את הקרקע מתחת לטענותיה בעניין זה. שכן, **במידה ופרסום הוראות הפתיחה באש מקפל בחובו פגיעה אפשרית בביטחון הציבור ובתפקודה התקין של המשיבה, הרי שהדברים היו אמורים להיות נכונים גם ליתר הנהלים המבצעיים המסדירים את עבודת המשיבה והמפרטים בצורה מדויקת את מקור, היקף ותנאי הפעלת סמכויות אכיפת החוק המוקנות לאנשיה (לרבות שימוש באמצעים בעלי פוטנציאל קטלני).**

46. **האמצעי שפגיעתו פחותה:** הסירוב למסור את המידע המבוקש הינו גורף לאור הפגיעה בזכויות החוקתיות לשלמות הגוף ולחיים. הצהרות היועמ"ש שניתנו לאחרונה בהקשר זה ואשר הובאו ברקע העובדתי מחזקות את הפגיעה בזכויות ואת הפרתם של ההוראות נשוא עתירה זו. אי מסירת המידע עלול לפגוע באופן גורף בחייו של אדם או בשלמות גופו ומכאן ניתן לייחס להוראות הפתיחה באש מעמד בדין המחייב את ידיעתו ע"י כלל הציבור. כמו כן, החלטת המשיבה גורפת כי פורסמו בעבר נהלים "מבצעיים" אחרים שאופיים דומה לנהלים המבוקשים, וזאת כמפורט לעיל. בכך אי פרסום הנהלים נשוא עתירה זו יש בו בכדי להעניק פטור מאחריות לגבי מעשי הרשות.

47. כמו כן הסירוב למסור מידע אודות הוראות החלות באופן שונה על אזורים גיאוגרפיים שונים מחזקת את גורפות החלטת המשיבה ומחזקת את השרירות הכרוכה בה. לא רק שתושבי ירושלים או אזרחי הנגב לא יידעו מה ההוראות החלות באזורם אזרח המתגורר אלא שאזרח מהגליל לא יידע מהן ההוראות החלות בירושלים ואזרח המתגורר בלוד לא יידע מהן ההוראות המיושמות בנגב. הואיל ולטענת מגבשי ההנחיות החדשות, התכלית מאחורי שינוי הוראות הפתיחה באש הינה התמודדות עם תופעת יידי האבנים ובקבוקי התבערה שליוותה את האירועים האחרונים, הרי שלא ברור לנו מדוע צריך להגביל את תחולתן לאזור מזרח ירושלים, הנגב והגליל בלבד.

48. המשיבה כאמור סירבה באופן גורף ומוחלט למסור את המידע המבוקש מבלי לבחון אף את האופציה למסירת המידע תוך השמטת חלקים ממנו. לאור מקרים רבים מהתקופה האחרונה, שחלק מהם הובאו לעיל כדוגמה, עולה חשש רציני מאוד כי קיימת פגיעה חמורה ביותר באינטרס של שלטון החוק וזכויות אחרות שבראשן עומדת הזכות לחיים ולשלמות הגוף.

49. סעיף 11 לחוק, מציב מבחן מידתיות פרטני שהמשיבה חייבת לבחון בטרם תחליט על אי מסירה מלאה או חלקית המידע המבוקש, בזו הלשון:

"היה המידע המבוקש מידע אשר הרשות הציבורית רשאית או חייבת שלא למסרו כאמור בסעיף 9, וניתן לגלות את המידע, ללא הקצאת משאבים בלתי סבירה או הכבדה ניכרת על פעולתה של הרשות, תוך השמטת פרטים, תוך עריכת שינויים או תוך התניית תנאים בדבר דרך קבלת המידע והשימוש בו, תמסור הרשות את המידע בהשמטות, בשינויים או בתנאים המחויבים, לפי הענין; נעשו השמטות או שינויים כאמור, תציין זאת הרשות, אלא אם כן אין לגלות עובדה זו, מהטעמים המפורטים בסעיף 9(א)(1)."

50. אי לכך, שומה היה על המשיבה לבחון מסירת המידע המבוקש, תוך השמטת הפרטים הנופלים בסייגים לעיל על מבחניהם. המשיבה לא בחנה אופציה זו שיש בה בכדי לצמצם במידה מה את הפגיעה בעקרונות וזכויות חוקתיים, ובמקום זה בחרה באופן גורף שלא למסור את המידע בכללותו תוך כדי פגיעה מוחלטת בזכות החוקתית למידע, שיש לה, בנסיבות ענייננו כאמור, השלכות ישירות על זכותו של האדם לשלמות גופו ולחיים ועל עקרונות שלטון החוק.

51. **עלות מול תועלת:** העותר יטען, כי גם אם יש יסוד לטענת המשיבה בדבר האפשרות לפגיעה בביטחון הציבור ובתפקודה התקין, דבר שאנו דוחים מכל וככל, הרי שהתועלת מחשיפת הוראות הפתיחה באש עולה על הנזק הלכאורי הנלווה לכך. ודוק, העניין הציבורי בחשיפת הוראות הפתיחה באש איננו בגדר אינטרס בעלמא, אלא הוא במקרים מסוימים בעל חשיבות עליונה וגורלית הן לצורך הגנה על חייהם של אזרחים הנופלים קורבן ליישום הוראות בלתי-חוקיות והן לצורך העמדתם לדין של אותם שוטרים שחורגים מסמכותם ומפעילים כוח קטלני במקרים שלא מצדיקים זה. אי חשיפת הוראות הפתיחה באש מקשה על הציבור לדעת באילו מקרים השימוש בירי היה מוצדק ובאילו מקרים לא, וכפועל יוצא מכך, יקשה על המעוניינים בכך להגיש תלונות למחלקה לחקירת שוטרים (מח"ש) לצורך חקירת חשדות בדבר ביצוע עבירות פליליות על ידי אנשי המשיבה. למעשה, אי מסירת ההנחיות מהווה פטור מאחריות של כל מי שמפעיל כוח קטלני לא מוצדק, אף אם הפעלת כוח זה קיפחה חיי אדם.

52. לבסוף, ולמעלה מן הצורך, נציין כי סעיף 16(ד) לחוק מעניק לבית המשפט סמכות להורות על חשיפת מידע גם אם יש בו כדי לפגוע באינטרסים המוגנים המנויים בסייגים של סעיף 9, ובזו הלשון: "על אף הוראות סעיף 9, רשאי בית המשפט להורות על מתן מידע מבוקש, כולו או חלקו ובתנאים שיקבע, אם לדעתו הענין הציבורי בגילוי המידע, עדיף וגובר על הטעם לדחיית הבקשה, ובלבד שגילוי המידע אינו אסור על פי דין".

לאור האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבה למסור את המידע המבוקש בפתח העתירה. כן, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבה בהוצאות משפט.

מוחמד בסאם, עו"ד

ב"כ העותר